

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ
Инженердик факультети
Экологиялык Инженердиги Бөлүмү
Курстун программасы

www.manas.edu.kg

Курстун коду	Курстун аты (Кыргызча)	Курстун аты (Түркчө)	Семестр	Апталык саат	Кредит	ЕКТС
ÇEV-401	АЙЛАНА-ЧӨЙРӨНҮН МОНИТОРИНГИ ЖАНА КӨЗӨМӨЛ I	ÇEVRE İZLEME VE KONTROL YÖNTEMLERİ I	7	3 + 0	3	5

Курстун деңгээли	Бакалавр
Курстун түрү	Талаптуу
Координатор	Др. Нурзат ТОТУБАЕВА
Курстун мугалими	Др. Нурзат ТОТУБАЕВА
Курстун тили	Кыргызча
Жардамчылар	-
Аудитория	MF302
Курстун максаты	Курстун максаты айлана чөйрөнүн абалы жөнүндө толук кандуу маалыматты алуунун заманбап тутуму катары айлана чөйрөнүн абалын байкоонун теоретикалык жана методикалык негиздерин окутуп үйрөтүү саналат.

Колдонулуучу адабияттар

	Колдонулуучу адабияттар	Адабияттын түрү
1	А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Примак, С. Г. Фалько. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях. М., 2002.	Китеп
2	Кузенкова Г. В. Введение в экологический мониторинг: учебное пособие. — Н.Новгород: НФ УРАО, 2002. — 72 с.	Китеп
3	Сюткин В. М. Экологический мониторинг административного региона (концепция, методы, практика на примере Кировской области). — Киров: ВГПУ, 1999. — 232 с.	Китеп
4	Израэль Ю.А Глобальная система наблюдений. Прогноз и оценка окружающей природной среды. Основы мониторинга. - Метеорология и гидрология. 1974, № 7. — С.3-8.	Макала
5	Израэль Ю. А. Экология и контроль состояния природной среды. - Л.: Гидрометеоздат, 1979, — 376 с.	Китеп
6	Назаров И.М., Николаев А.Н., Фридман Ш.Д. Основы дистанционных методов мониторинга загрязнения природной среды. Л.:Гидрометеоздат. 1983.	Китеп
7	Беккер А.А., Агаев Т. Б. Охрана и контроль загрязнения природной среды. -Л.: Гидрометеоздат, 1990.	Китеп
8	Вавилин В.А. Моделирование - метод исследования при решении задач регионального мониторинга. - Л.: Гидрометеоздат, 1977.	Китеп
9	Арлинская А.М., Барбашев С.В., Доброва Т.И. Методология комплексного мониторинга на территории расположения АЭС // Радиационная безопасность и защита АЭС. М.: 1991. Вып.13.	Басылма
10	Тарасов В.В., Тихонова И.О., Кручинина Н.Е. Учебное пособие. Мониторинг атмосферного воздуха. М.: Изд-во РХТУ им.Д.И.Менделеева. 2000. - 97 с.	Китеп
11	Другов Ю.С., Родин А.А. Пробоподготовка в экологическом анализе. СПб.: Анатолия. 2002. - 755с.	Китеп
12	Федорова А . И ., Никольская А . Н . Практикум по экологии и охране окружающей среды : Учеб . пособие . - М .: ВЛАДОС , 2001. - 288 с .	Китеп
13	Хоружая Т . А . Оценка экологической опасности : Обеспечение безопасности , методы оценки рисков , мониторинг . - М .: « Книга сервис », 2002. - 208 с .	Китеп
14	Экология , охрана природы , экологическая безопасность / Учебное пособие : Под ред . А . Т . Никитина и С . А . Степанова . - М .: Изд - во МНЭПУ , 2000. - 648 с .	Китеп
15	Мотузова Г. В., Безуглова О. С. Экологический мониторинг почв. Учебник [Электронный ресурс] / Г. В. Безуглова О. С. ; Мотузова Г. В., Безуглова О. С. - М. : <Академический проект>, 2007. - 240.	Китеп

Колдонулуучу адабияттар

16	Мониторинг и методы контроля окружающей среды: Учебное пособие в двух частях: часть 2. Специальная / Ю.А. Афанасьев, С.А. Фомин, В.В. Мен ь шиков и др. - М.: Изд - во МНЭПУ, 2001.	Китеп
17	Состояние и комплексный мониторинг природной среды и климата. Пр е- делы измерений. - М: Наука, 2005. - 242 с.	Китеп
18	Мидоренко Д.А. Мониторинг водных р е сурсов. Тверь: ТвГУ, 2009.	Китеп
19	Environmental Monitoring G. Bruce Wiersma April 27, 2004 by CRC Press	Китеп
20	Remote Sensing and GIS Accuracy Assessment Ross S. Lunetta, John G. Lyon July 27, 2004 by CRC Press	Китеп
21	GIS Technology Applications in Environmental and Earth Sciences Bai Tian September 20, 2016 by CRC Press	Китеп

Жетишилчү жыйынтыктар

1	Курсту окуп бүтүп соң студенттер айлана чөйрөнүн абалы жөнүндө толук кандуу маалыматты алуунун заманбап тутуму катары айлана чөйрөнүн абалын байкоонун теоретикалык жана методикалык негиздерин жана теоретикалык билимдерин практикада колдонуу жагдайларын үйрөнүшөт. Мамлекеттик деңгээлде, дүйнөлүк деңгээлде уюшулган мониторингдин тутумун билишип, практикалык ишинде колдоно алышат.
---	--

Курстун планы

Апта	Темасы
1. Апта	Экологиялык мониторинг. Негизги тушунуктор. Классификациясы.
2. Апта	Экологиялык мониторингдин глобалдык тутуму. Негизги максаттары. Принциптери.
3. Апта	Улуттук экологиялык мониторинг. Мамлекеттик экологиялык мониторингдин түзүлүшү. Регламентация.
4. Апта	Фондук экологиялык мониторинг. Дүйнөлүк базалык мониторингдин тутуму. Түзүлүшү. Талаптары. Мааниси.
5. Апта	Регионалдык жана локалдык мониторинг. Мониторингдин максаты жана каражаттары.
6. Апта	Биомониторинг. Негизги түшүнүктөрү. Багыттары. Өзгөчөлүктөрү. Байкоо объектилери жана булактары. Биомониторингдин эл аралык программалары.
7. Апта	ара сынак
8. Апта	Экологиялык мониторингдин автоматташтырылган маалымат тутуму.
9. Апта	Айлана чөйрөнүн абалына байкоо жүргүзүү жана контролдоонун ыкмалары жана куралдары.
10. Апта	Аэрокосмостук мониторинг. Экологиялык изилдөөлөрдө аэрокосмостук мониторингди колдонуу.
11. Апта	Экологиялык контрол. Түрлөрү. Мааниси. Түзүлүшү.
12. Апта	Экологиялык мониторингди уюштуруу түрлөрү жана негиздери. Калкынын саны 500 миңден ашуун болгон шаарда экологиялык мониторингди уюштуруу негиздери, өзгөчөлүктөрү.
13. Апта	Жаратылыш чөйрөлөрдүн абалын баалоонун критерийлери. Экологиялык критерийлер. Жаратылыш чөйрөлөрүнүн антропогендик өзгөрүү даражасын баалоо.
14. Апта	ара сынак
15. Апта	Өндүрүштүк мекеменин мониторингинин өзгөчөлүгү. ТЭС жана АЭС райондорунун экологиялык мониторингин уюштуруу.
16. Апта	Кирдөө булагынын мониторинги (чекиттик мониторинг). Негизги түшүнүктөрү, классификациясы, уюштурулушу жана максаттары.

Баалоо

Баалоо каражаты	Саны (даана)	Үлүшү (%)	Жалпы үлүшү
Арасынак	2	40	40
Финал сынагы	1	60	60